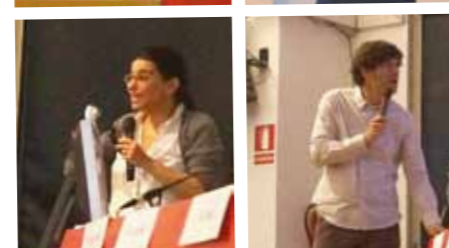

21e Jornada' Chronicle

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona · Barcelona, 22 i 23 de maig de 2014 · Edita l'SCRiTC

Crònica de la XXIX Reunió Anual de l'SCRiTC i del Workshop

Aquest any 2014, la nostra trobada anual arrencava el dia 22 de maig amb el *workshop* conduït pel professor David Mataix-Cols. Sota el títol *Avaluació i Tractament de Casos Complexes dins l'Espectre Obsessivo-compulsiu*, el professor Mataix va explicar els canvis més importants que s'han produït al nou DSM-5, en el capítol del "Trastorn Obsessivo-compulsiu i trastorns relacionats", així com l'evidència que ha portat a incloure el nou trastorn d'acumulació dins d'aquest mateix capítol. D'altra banda, va repassar les principals eines d'avaluació i tractament d'aquests trastorns i va presentar noves mesures i procediments per tractar els pacients acumuladors. Finalment, es va treballar sobre casos complexos, com ara el TOC en adolescents amb obsessions de tipus sexual, i els assistents varem poder discutir algunes de les dificultats relacionades amb els casos que veiem en la nostra pràctica clínica.

Alguns dels ponents de la Jornada, d'esquerra a dreta: Raquel Vidal, Susana Ochoa, Miquel Tortella i Fernando Gutiérrez, Julià Mengual, Sònia Vilaltella, Mar Fatjó, Miquel Àngel Fullana i David Mataix-Cols

La Jornada ha estat possible gràcies a la bona feina dels organitzadors: Estel Gelabert, Esther Martínez, Eva Valcárcel, Mireia Querol, Daniel Vega i Mar Rus

Seguidament, vam poder gaudir de dues taules rodones, una al matí i una a la tarda, que van cobrir un ampli ventall de temes: des de la genètica i la intervenció clínica amb adults, fins a la investigació de les respostes d'estrès en entorns de laboratori. A la *masterclass*, la Susana Ochoa va abordar l'entrenament metacognitiu per a persones amb psicosis. El doctor Fernando Gutiérrez, amb la sempre eloqüent intervenció del professor Miquel Tortella com a discussor,

va tancar la jornada amb l'original conferència titulada *Characteropatía de la vida Quotidiana*. Tot això va ser possible gràcies als organitzadors de les jornades d'enguany: l'Estel Gelabert, l'Esther Martínez, l'Eva Valcárcel i els membres de la junta Mireia Querol, Daniel Vega i Mar Rus.

Josep Toro va ser l'encarregat de lliurar el premi que porta el seu nom a la guanyadora de l'edició d'enguany: Lorena Fernández de la Cruz.

En Joan Taberner i l'Estel Gelabert substitueixen la Mireia Querol i la Laura González a la Junta

Durant l'assemblea general de socis, es va atorgar el premi al millor cartell de la Jornada a l'Alfonso Morillas, de l'Institut Universitari d'Investigacions en Ciències de la Salut de les Illes Balears; així com el premi Josep Toro al millor article, titulat *Sexual obsessions in pediatric obsessive-compulsive disorders: clinical characteristics and treatment outcomes*, a la Lorena Fernández de la Cruz. En acabar, la presidenta i la junta van fer un resum de les fites assolides durant l'any i del balanç econòmic de la societat. De la mateixa manera, s'anuncià la incorporació de dos membres a la junta, el Joan Taberner i l'Estel Gelabert (que substitueixen a la Mireia Querol i la Laura González).

Finalment, en el torn de precís i preguntes, en Xavier Torres va recomanar que es faci un recull de les publicacions anuals dels membres de l'SCRiTC, per tal de donar a conèixer la producció científica dels membres de la societat entre els diferents socis.

A petició d'alguns socis, l'assemblea de socis de l'SCRiTC i la Junta varen decidir realitzar el següent comunicat, arran de l'ús d'arguments de caire científic per donar suport o qüestionar determinades posicions ideològiques durant la passada campanya electoral de les eleccions europees:

L'SCRiTC, com a societat científica, no considera oportú i, alhora, rebutja l'ús d'arguments científics per defensar cap mena d'ideologia.

Val la pena recordar que molts dels assistents van expressar la seva satisfacció amb la jornada d'enguany als membres de l'organització. Finalment, tots ens vam acomiadar amb un: "Fins l'any que ve!"

La Presidenta de l'SCRiTC Eva Baillès i la directora del Pla de Salut Mental i Addiccions, Cristina Molina, van inaugurar la Jornada

La directora Cristina Molina va destacar la importància de jornades com la de l'SCRiTC per a la formació dels professionals

El dia següent, la jornada va ésser inaugurada per la presidenta de la nostra Societat, Eva Baillès, i la directora del Pla de Salut Mental i Addiccions, Cristina Molina. La darrera destacà la gran importància que tenen les jornades com la nostra per a la formació dels professionals i la implantació de tractaments eficaços en el sistema català de salut mental.

L'Alfonso Morillas va ser el guanyador del premi al millor cartell. La Mireia Querol va lliurar-li el guardó.

info *scritc*

Butlletí Informatiu de la Societat Catalana de Recerca i Teràpia del Comportament

78 juliol 2014 sumari

Editorial

Formació continuada:

- Avaluació, maneig clínic i intervenció grupal en els trastorns de l'Espectre Autista (TEA) a través de l'estudi de casos
- 'Bridging the gap'. EABCT 2014: L'Europeu d'enguany a La Haia, promet

Evidència científica de la TCC:

- Obsessions sexuals en el TOC infantil: característiques clíniques i resultats del tractament

Qui és qui?:

- Jordi Miró

La junta informa:

- Crònica de la XXIX Reunió Anual de l'SCRiTC i del Workshop

El póster de la 1a Trobada d'Estiu de l'SCRiTC a la sala del CCCB on va tenir lloc la Jornada

Editorial

Normalment, considerem la Jornada Anual de la nostra societat com el tancament del "curs acadèmic", però aquest any tenim preparada una activitat més abans de les vacances. D'aquesta manera, quan us arribi el nostre butlletí ja hurem tingut la primera trobada d'estiu de l'SCRiTC que, com esperem que sigui tot un èxit, intentarem repetir any rere any amb la mateixa filosofia.

No obstant això, abans d'explicar amb quina finalitat s'ha plantejat aquesta trobada, m'agradaria agrair al comitè organitzador de la Jornada, format per l'Estel Gelabert, l'Esther Martínez, la Mireia Querol, la Mar Rus, l'Eva Valcárcel i el Daniel Vega, la seva dedicació per tal que les Jornades fossin un èxit. I segons els comentaris i valoracions... ¡Ho ha sigut! D'altra banda, crec que és necessari agrair a en Daniel Vega, el cap pensant i executor de la trobada d'estiu, l'esforç i creativitat que ha mostrat com a "emprenedor" d'aquest nou format de trobada de socis.

En relació a la trobada, tal i com ja us vam avançar, amb aquest acte es pretén crear un espai d'interacció i discussió sota l'interès comú per a l'avenç i la difusió de la TCC. L'objectiu és intentar que sigui una trobada més informal i divulgativa, on ens puguem

Eva Baillès
Presidenta de l'SCRiTC

SCRITC. Formació continuada

Cursos, congressos i tallers

Avaluació, maneig clínic i intervenció grupal en els Trastorns de l'Espectre Autista (TEA) a través de l'estudi de casos

El passat divendres 6 de juny es va realitzar l'últim curs de Formació Continuada que l'SCRITC ha organitzat per a aquest curs 2013-2014. La docència del curs "Avaluació, maneig clínic i intervenció grupal en els TEA a través de l'estudi de casos" va anar a càrrec de la Dra. Noemí Balmaña, psicòloga especialista en Trastorns de l'Espectre

La Dra. Balmaña en una entrevista a fevas.tv (Federación Vasca de Asociaciones en favor de las personas con discapacidad intelectual) >>

Tot fent un Cafè

Dues o tres persones, cafè i un tema de conversa en comú. Qui no ha gaudit en alguna ocasió d'aquest escenari? Aquesta és la filosofia d'aquesta secció, exposar informació, debatre, rebatre... És el vostre racó del vostre bar preferit, deixeu que l'ambient us porti i flueixi la conversa.

Tots els vostres comentaris i suggeriments són benvinguts. Aquest és el vostre espai, on podeu deixar testimoni de la vostra opinió i compartir-la amb els vostres col·legues.

De la mateixa manera si llegiu qualsevol notícia, llibre o article referent a la nostra professió (o no) que us hagi interessat, aquest és també l'indret apropiat per a fer partícips la resta dels socis de la vostra troballa.

Així doncs, endavant, feu servir aquesta eina. Segur que mentre llegíeu aquestes lletres ja us ha vingut al cap alguna informació que heu revelat a algú en petit comitè mentre prenieu un cafè...

Envieu les propostes a: info@scritc.org

Autista de l'Hospital Universitari Mútua Terrassa.

La formació va començar amb una breu actualització del concepte TEA i de la seva classificació diagnòstica en el DSM-5. A continuació, es van visualitzar diferents casos reals, a través dels quals es van proporcionar estratègies per a la intervenció en el llenguatge, el pensament social i els trastorns comòrbids.

El curs va ser un èxit de participació i els assistents van poder gaudir de l'extensa experiència clínica de la Dra. Balmaña, qui va enfocar la sessió des d'un punt de vista molt aplicat.

'Bridging the gap' EABCT 2014: L'Europeu d'enguany a La Haia, promet

Entre el 10 i el 13 de setembre es durà a terme a La Haia (Holanda) el Congrés Europeu Anual de la EABCT, que enguany estarà organitzat per la societat holandesa de TCC. Aquest és un congrés que promet, ja que aquesta societat és una de les més importants d'Europa tant pel nombre de membres (més de 4000!) com per la qualitat de la recerca en TCC que es fa en aquell país. Allà hi seran les figures més destacades de la TCC europea i moltes més d'altres continents, que vindran atretes per un

atractiu programa científic. Aquest, sota el títol *Bridging the gap*, intentarà, entre altres aspectes, analitzar el perquè del "forat" entre recerca i pràctica clínica existent en el nostre camp. Entre les "estrelles convidades" hi haurà Judith Beck, Tim Dalgleish, Giovanni Fava, Stefan Hofmann, Emily Holmes i Adam Radomsky.

A dalt el póster del Congrés europeu 2014. A sota una imatge del Parlament holandès a La Haia >>

Evidència científica de la TCC.

Obsessions sexuals en el TOC infantil: característiques clíniques i resultats del tractament.

Els símptomes del Trastorn Obsessivocompulsiu (TOC) són remarcablement heterogenis, de manera que dos pacients amb el mateix diagnòstic poden diferir completament en la constel·lació de símptomes que presenten. Reconeixent aquesta heterogeneïtat, nombrosos investigadors han procurat dividir el fenotip en subtipus homogenis de TOC. Estudis amb Anàlisi de Components Principals (ACP) han trobat una sèrie de dimensions de símptomes que expliquen més del 60% de la variància; essent una d'aquestes dimensions, les obsessions sexuals.

Les obsessions sexuals són un fenomen comú en els adults que presenten TOC, generen elevats nivells d'ansietat, i en algunes ocasions són interpretades per

aquells que les presenten com un risc per a la seguretat dels altres.

Malgrat l'inici del TOC acostuma a ser a la infància i l'adolescència, fins a l'actualitat hi havia molts pocs estudis realitzats amb nens i adolescents amb obsessions sexuals. L'objectiu del present treball ha estat estudiar la prevalença, els correlats clínics i el pronòstic de les obsessions sexuals en mostres clíniques de nens i adolescents amb obsessions sexuals.

Els resultats conclouen que no hi ha diferències pel que fa al contingut de les obsessions sexuals entre adults i joves. A més, malgrat la severitat dels símptomes és major en aquells nens que tenen TOC amb obsessions sexuals, aquests responen igual de bé al tractament que aquells nens que presenten TOC sense obsessions sexuals.

Fernández de la Cruz, L., Barrow, F., Bolhuis, K., Krebs, G., Vols, C., Nakatani, E., et al. (2013). Sexual obsessions in pediatric obsessive-compulsive disorder: clinical characteristics and treatment outcomes. *Depression and Anxiety*, 30 (8): 732-40.

Qui és qui?

Jordi Miró

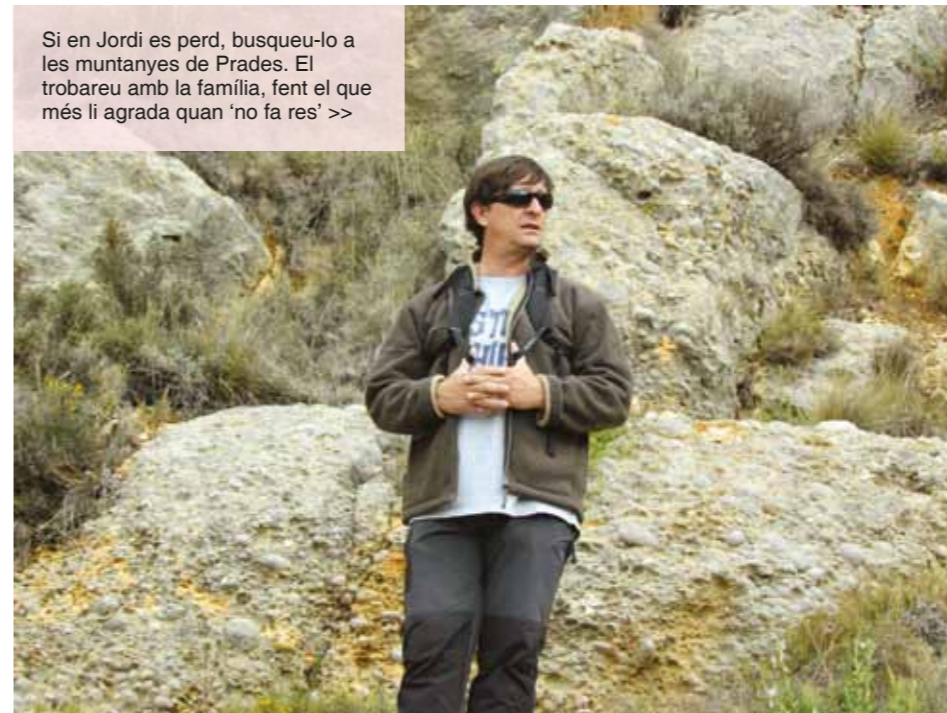
En Jordi Miró va néixer a Reus l'11 de febrer de 1964. Tot i ser primera generació de *ganxets*, es sent "molt de Reus", i reclama les arrels de la Ribera d'Ebre i de l'Aragó, d'on provenen la seva família paterna i materna.

Actualment és Catedràtic de Psicologia de la Salut a la Universitat Rovira i Virgili, on va arribar l'any 1999. D'altra banda, és el director del Màster de Psicologia General Sanitària i de la Unitat per a l'Estudi i el Tractament del Dolor de la URV, on coordina un grup multidisciplinari de recerca sobre dolor. Podeu consultar la seva web a <http://algos-dpsico.urv.cat/es/>.

Quan li preguntem per la seva formació ens comenta: "Un no deixa mai de formar-se. Però si parlem de la formació reglada, aleshores he de recordar que els estudis de llicenciatura els vaig fer en la que, en aquell moment, era la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona a Tarragona, mentre que el doctorat el vaig fer a la Universitat Autònoma de Barcelona". Tanmateix, afegeix que també ha tingut el privilegi de formar-se sobre el tractament del dolor crònic a les Universitats de Pittsburgh i de Washington. En la seva formació va ser crucial la residència postdoctoral rotatòria que va fer vinculada a la Universitat de Nova York, amb estades a les Universitats de Califòrnia, a San Francisco, i a Western Michigan.

Pel que fa a les influències rebudes a nivell professional, destaca que durant la llicenciatura es va interessar molt pel tema de la psicologia de la salut (la medicina conductual, com sovint es deia en aquells moments). De fet, el seu interès per l'estudi del dolor va néixer aleshores. És en aquella època quan va descobrir alguns dels llibres del Dr. Bayés, com diu ell: "En Ramon", que després va tenir com a professor al doctorat. "Va ser una gran descoberta", ens explica. Comenta que no sabria delimitar bé la seva influència, però sí que va ser, i és, una persona a la que admira per molts motius. De l'estranger, i específicament vinculats a l'estudi del dolor, destaca a Dennis Turk, Bill Fordyce i

Si en Jordi es perd, busqueu-lo a les muntanyes de Prades. El trobareu amb la família, fent el que més li agrada quan 'no fa res' >>

Mark Jensen. Sobre tot l'últim d'ells, amb qui més enllà del molt que ha après sobre l'estudi i el tractament de les persones amb problemes de dolor, l'uneix una gran amistat. Tanmateix, és rellevant la influència d'Albert Bandura i la d'altres com ara Kurt Lewin o Henry Murray, que admira "no per les proves que va desenvolupar, sinó pels seus treballs i propostes sobre l'avaluació de les persones". Finalment, Frank Hawkinshire, el seu mentor durant la residència postdoctoral als EUA, és probablement qui més ha influït en la seva posició com a clínic i com a docent.

Si té en compte on és ara i d'on ve, considera que els fets més destacats de la seva trajectòria professional són, per motius molt diferents, les estades a la Universitat de Washington on col·laborà amb Mark Jensen i, un cop llegida la

Uns llibres d'en Bayés van despertar el seu interès per l'estudi del dolor

tesi, haver marxat als EUA amb una beca postdoc. Durant aquesta època va dedicar molt de temps a la seva formació com a docent, i puntualitza: "molt, potser massa," ja que va deixar completament aparçada la recerca. Vist amb perspectiva, segurament va ser una equivocació, però era una exigència del programa de formació en el qual s'havia embarcat. Va ser després de tornar a casa quan va anar-la recuperant. Tant és així que, a hores d'ara, dedica la major part del seu temps a la recerca, quasi exclusivament, de qüestions relacionades amb el dolor i amb les persones que el pateixen. Actualment, el projecte al que està entregat és el que ha estat desenvolupant en els darrers quinze anys, des que es va vincular a la URV. Aquest té com a principal finalitat contribuir a la promoció per l'interès en l'estudi i tractament de les persones amb dolor i, en aquests moments de forma molt particular, del dolor infantil.

Altrament, explica que té la gran sort de comptar amb un grup entusiasta d'alumnes, molt treballadors, interessats i compromesos, que fan aquesta feina més interessant i agraïda. Gràcies a ells pot plantejar-se projectes que d'altra

manera serien impensables. Així doncs, ara mateix tenen força projectes en marxa com ara l'avaluació de l'eficàcia de tractaments cognitius en l'experiència de dolor en adolescents, on analitzen els factors psicosocials que podrien

Els darrers 15 anys Miró s'ha abocat a promocionar l'estudi i el tractament del dolor

estar contribuint al manteniment del dolor i la discapacitat en aquests joves. En relació a aquest tema, li interessa la prevenció, doncs creu que és una àrea en la que hi ha molt per fer. Per altra banda, estan estudiant l'aplicació de la hipnosi en el control del dolor en aquesta població. Segons ens explica, una de les línies amb major rellevància, tant pels recursos que han obtingut com per les repercussions aconseguides en forma de premis, és l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació en el tractament del dolor crònic. Actualment, estan enllestit una aplicació, o app, que inclou un programa de tractament de tipus TCC per a la fibromiàlgia i el dolor crònic generalitzat per a adolescents i adults joves. De la mateixa manera, estan desenvolupant una plataforma tecnològica per a facilitar la creació de programes de TCC per a problemes crònics de salut. De moment han començat amb el dolor oncològic. D'aquesta manera, comenta: "En fi, moltes coses que em fan veure amb molta esperança el futur per al nostre grup. Fruit d'aquesta feina és el premi ICREA que m'han concedit aquest any. Certament un reconeixement personal, però que és fruit de la feina que fem en el grup. Em sé i em sento un privilegiat per comptar amb aquest grup d'alumnes i companys".

D'altra banda, cal destacar el seu paper dins de la nostra societat, ja que a més d'haver estat membre de la junta fa pocs anys, continua sent el delegat territorial de Tarragona, feina que li agraim molt.

Pel que fa al present i futur de la TCC, creu que ens trobem enmig del millor dels temps per a la teràpia cognitivoconductual, amb un reconeixement i acceptació ampla i creixent. Confia en que la realitat tossuda de les coses contribueixi a que aquesta influència s'estengui i augmenti; una influència que serà més ràpida en la mesura que es puguin imposar exigències i la intervenció psicològica esdevingui una veritable psicoteràpia basada en evidències, com a mínim a la salut pública.

Comenta que veient el temps que l'ocupa la feina molts dirien que és la seva afició principal, però que més enllà de treballar li agrada "no fer res". Quan ha de dir què fa quan no fa res, explica: "M'agrada molt la muntanya, afició que afortunadament compartim tots els de casa. I un grup de bons amics que, apassionats d'aquesta activitat, tombem pels graus de les muntanyes de Prades...una excusa perfecta per fer algunes grimpades de tant en tant. Les curses per aquest entorn, tot i que et matxuquen els músculs (fins i tot els que desconexies que tenies), ara són menys feixugues, doncs les puc compartir amb el meu fill gran a qui ja no atrapo ni forçant la màquina".

Paral·lelament, afegeix que la lectura és un plaer que cultiva poc, per falta de temps, i que paulatinament ha quedat reservada als períodes de vacances. Ara està esperant amb candeletes les de l'estiu, per capbussar-se en llibres llargament ajornats.